

Kulturdepartementet
Anna-Karin Adolfsson
anna-karin.adolfsson@regeringskansliet.se

Angående direktiven till nya public service-utredningen

Om Film&TV-Producenterna

Film&TV-Producenterna är en branschorganisation för produktionsbolag i Sverige. Organisationen har för närvarande ca 115 medlemsbolag som tillsammans omsätter ca 5 miljarder kronor och representerar därmed merparten av svensk film- och TV-produktion.

Om utvecklingen av svensk film och TV

Enligt E&Y-rapporten ”Cultural Times” är film- och TV-industrin den i särklass största kulturella och kreativa näringen i världen och omsätter totalt 5300 miljarder kr. Svensk film- och TV-produktion står sig väl i den internationella konkurrensen och det finns idag ett stort internationellt intresse för svensk film och TV. Potentialen i svensk film och TV är enorm, både som kultur och som näring.

Samtidigt lider svensk film- och TV-produktion av dålig lönsamhet och svenska producenter är i en internationell jämförelse, paradoxalt nog, ekonomiskt svaga. Digitaliseringen har resulterat i en fragmentisering av TV-marknaden. I ett litet språkområde som Sverige har kulturpolitikens roll blivit viktigare för att säkerställa långsiktigt hållbara förutsättningar för utveckling av produktion av film- och TV. Villkoren för public service har en avgörande påverkan.

Om SVT:s externa produktion

I Sverige konkurrerar externa produktionsbolag om att leverera innehåll till 4-5 TV-kanaler, däribland SVT. Produktionsbolagen tar i regel det huvudsakliga kreativa och ekonomiska ansvaret för en TV-produktion och gör alltifrån breda underhållningsprogram till dramaserier, faktaprogram och dokumentärer. Produktionsbolagen utvecklar nya programidéer eller anpassar andras format och manus. Produktionsbolagen producerar därtill långfilmer där SVT är samproducent. Av SVT:s totala allmän-TV-budget (exklusive nyheter och sport) utgörs ca 40 % av extern produktion.

Om direktiven till Public service-utredningen

Film&TV-Producenterna önskar framföra vikten av att bibehålla ett starkt SVT med ett brett och varierat utbud. Ett brett och varierat utbud bygger också på en bred och varierad produktionsbransch.

Film&TV-Producenterna anser därför att det är av stor vikt att det skapas långsiktigt hållbara förutsättningar för produktionsbolag. Public service-kommittén bör ges i uppdrag att:

1. utreda frågan om en momskompensation för att uppnå konkurrensneutralitet mellan SVT:s externa och interna produktion.
2. göra en översyn av SVT:s relation med externa producenter och bedöma om regelverket för SVT behöver förtydligas för att säkra långsiktigt balanserade villkor.

Frågan om momskompensation

SVT betalar i dag moms på inköpen till verksamheten. SVT har dock inte rätt att göra avdrag för ingående moms eftersom radio- och tv-avgiften är undantagen från skatteplikt. SVT har inte heller rätt till återbetalning av ingående moms. Momsen stannar därför som en kostnad hos SVT, vilket påverkar konkurrensneutraliteten mellan externa och interna produktion.

Film&TV-Producenterna vill påminna om behovet av konkurrensneutralitet mellan SVT:s externa och interna produktion. Detta behov uppmärksammades i såväl Public service-utredningen som regeringens proposition. Regeringen konstaterade i propositionen att det ”är angeläget att det finns förutsättningar för konkurrensneutralitet mellan programföretagens produktion i egen regi och upphandling från externa producenter och leverantörer”. Dock menade regeringen att en momskompensationsmodell krävde ”ytterligare analys”.

Film&TV-Producenterna anser att public service-kommittén bör ges i uppdrag att snarast lösa frågan.

Villkoren med produktionsbolagen

I proposition 2012/13:164 konstaterade regeringen att ”*En livskraftig produktionsmarknad är viktig för att allmänheten ska få en mångfald i programutbudet.*”

Regeringen fastslog att en sund produktionsbransch är viktig för ”*mångfalden i programproduktionen och därmed för programföretagens uppfyllande av sina uppdrag.*”

I en rapport från Copenhagen Economics från 2016 (bifogas) konstateras dock att en alltför stark köparmakt hos SVT och övriga TV-kanaler riskerar att hota en livskraftig svensk produktionsmarknad och kan leda till en reducerad mångfald och kvalitet, till skada för publiken.

SVT har enligt Copenhagen Economics en extra stark köparmakt. För det första har SVT en *betydande intern utveckling och produktion*, vilket innebär att SVT kan ersätta extern produktion mot intern produktion. Detta förhållande förstärks av SVT:s momsregler, som skapar incitament för en större andel intern produktion än vad som annars hade varit fallet. För det andra har SVT *genom sina licensmedel en säker finansiering*. För det tredje är SVT i flera genrer ofta *den enda eller klart största köparen*, vilket avseende dessa genrer/vissa typer av produktioner ger SVT en särskilt dominerande ställning.

I proposition 2012/13:164 fastslog regeringen att ”*en utvärdering av SVT:s Normalvillkor bör göras i samband med beredningen av villkoren för nästkommande tillståndsperiod*”.

Film&TV-Producenterna instämmer i att en översyn av relationen mellan SVT och externa producenter bör göras. En sådan översyn bör, utöver TV, även inkludera film, inte minst på grund av omläggningen av filmpolitiken.

I och med Filmavtalets upphörande upphörde även SVT:s bidrag till Filmavtalet. Detta innebär att ungefär hälften av de medel som SVT går in med i film övergick därmed från att vara stöd till att bli SVT:s egna pengar. Idag genererar dessa pengar ägande i filmerna och stöd från Filminstitutet i form av PRS, trots att SVT är finansierat med offentliga medel. De villkor som SVT erbjuder i samproduktioner är avgörande både för produktionsbranschens utveckling och för möjligheterna att attrahera annan finansiering till svensk film. Därför anser Film&TV-Producenterna att det betänkligt att SVT idag likställer sina insatser med privat kapital, i förhållande till producenter och andra privata finansiärer.

Film&TV-Producenterna anser generellt att regelverket för SVT, både när det gäller TV och film, är otydligt när det gäller relationen till externa producenter. Det gör att tolkningen av uppdraget kan gå isär. Å ena sidan kan hävdas att SVT ska ha bästa möjliga villkor gentemot produktionsbolagen med hänvisning till att det är ”licensbetalarnas pengar”. Å andra sidan kan man argumentera för att licensbetalarna gynnas av att produktionsbolagen har bästa möjliga villkor, eftersom det leder till bättre idéer, högre kvalitet, mångfald osv.¹ Det kan även ifrågasättas om licensmedel ska likställas med privata insatser vid intäktsfördelning mellan SVT och produktionsbolagen, eftersom produktionsbolagen inte är garanterade några andra intäkter än de som programmen eller programidéerna kan generera.

För att säkra långsiktigt hållbara och balanserade villkor mellan SVT och produktionsbolagen anser Film&TV-Producenterna att public service-kommittén bör ges i uppdrag att göra en översyn av relationen mellan SVT och externa producenter och utreda om regelverket för SVT behöver förtydligas.

För Film&TV-Producenterna den 28 april 2017

Björn Rosengren
Ordförande

¹ Det senare synsättet har präglat regelverket som gäller i England, för BBC. Där stipulerar regelverket att en så kallad ”Code of Practice” ska finnas, med riktlinjer för fastställande av ersättningsnivåer, regler om fördelning av intäkter och rättigheter, samt bestämmelser om integritet och transparens i upphandlingsprocessen. Stödet för Code of Practice finns i UK Communications Act § 285 och i Ofcom:s ”Guidance for Public Service Broadcasters in drawing up Codes of Practice for commissioning from independent producers”. Där står bland annat uttryckligen att en huvudprincip ska vara att produktionsbolagen behåller sina rättigheter, vilket möjliggör för produktionsbolagen att ha intäkter från framtida exploatering på nya plattformar och även från produktion av nya program på uppdrag av utländska TV-kanaler, baserade på de programidéer/format som produktionsbolagen utvecklat. Ofcom har tillsynsansvar.